

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTICIA

El judici del segle

Núm. 1434

6 DE
DESEMBRE
DEL 2011

4 EUROS

ELTEMPS

www.eltemps.cat

De gran seré

novel·lista

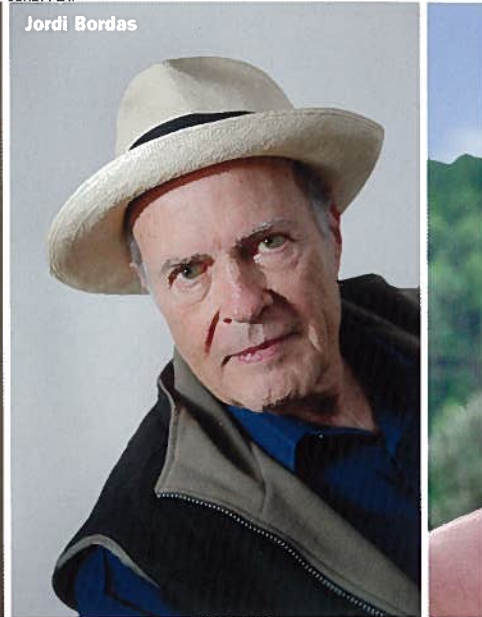
Marta Cardona

JORDI PLAY/ARXIU

JORDI PLAY

Jordi Bordas

L'explicació de la vida

MARTA CARDONA

Marta Cardona (Montcada i Reixac, Vallès Occidental, 1928), emigra el 1957 a Anglaterra i ha convertit la seva vida –tant l'anglesa, com la catalana de la infantesa i la joventut– en les novel·les *Fora de lloc* (2009) i *Una història particular* (2011), totes dues editades per Angle. Un debut ben tardà, també: a vuitanta anys fets.

Pensa que calia aprofitar l'experiència viscuda, que calia deixar testimoni d'uns anys difícils. A més, la novel·la li ha servit per a cercar una explicació al perquè de la conducta humana. “I, en buscar la resposta, volia comprendre les persones que han format part de la meva vida.”

La seva mirada és optimista. “He procurat parlar de les coses boniques, de la bellesa del món que m'envolta.”

Torna una promesa

JORDI BORDAS I COCA

Jordi Bordas i Coca (Barcelona, 1943), va començar com a traductor i autor teatral –premiat–, és a dir, com a promesa. Però la vida familiar i laboral va

desar l'escriptor. A estones lliures escrivia poemes i notes de dietari, i quan es jubila publica una novel·la, *D'esquena al sol* (Metedora), una crònica de la guerra civil i la postguerra, a través de dues generacions contrastades.

Ha enllestit la novel·la gràcies a l'Escola d'Esriptura, després d'un parell de provatures.

El poeta narrador

JORDI ROIG

Jordi Roig (la Palma de Cervelló, Baix Llobregat, 1957), amb molta obra poètica publicada a partir del 2001, també és producte de l'Escola d'Esriptura. Però s'hi va matricular per a millorar la seva poesia. “La novel·la, la vaig començar per a vèncer un rept.”

Ja és al carrer: *La noia d'aire blau* (Stonberg Editorial). El primer intent havia fracassat. Enfebrat, escrivia a raig, sense saber què passaria a la pàgina següent. I va fer-ne una altra de nou, ja planificada, l'editada ara.

És mig autobiogràfica. Ell no n'és el protagonista, però moltes coses que conté són de l'autor. Per exemple, quan diu que li agrada estar a prop de les coses, però mai a dins. I, des del títol, és poètica: per l'ús de les metàfores. I a més els personatges parlen de poesia.

La vida, primer de tot

MERCÈ FORADADA

Mercè Foradada (Barcelona, 1947) comença a publicar tard, el 2002, perquè viure i escriure alhora li feia respecte, por. Dominava la llengua. A més de filòloga i professora, ha escrit llibres per a l'aprenentatge del català. Per aquí, cap problema.

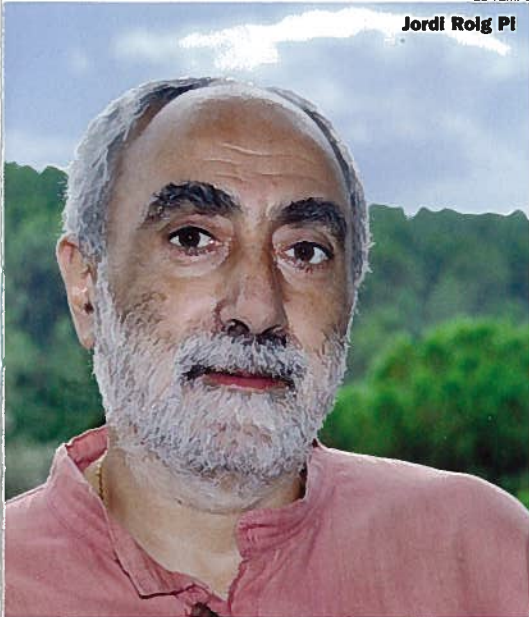
Però també va trigar –una altra por– pel gran respecte que, com a lletraferida, ha tingut pels bons escriptors: pensava que no seria mai prou bona, que al costat dels monstres de la literatura, ella era un microbi.

A cinquanta anys se'n va a la Vilanova i la Geltrú de la seva infantesa, sola, amb els fills que fan la seva vida i ha d'aprendre a viure la soledat. Havia tancat un capítol personal íntim i tornava al seu paisatge. Per tant, tenia una història que li faria bé de treure enfora. Aleshores va pactar amb ella mateixa que tenia dret a intentar d'escriure, encara que no arribés a ser una autora de primera fila. I així que ho va provar va saber que no ho deixaria mai més: “Em moriré amb la ploma a la mà.”

Els seus primers llibres són autobiogràfics. Després prova de distanciar-se'n, però, com li diu la filla, “mare, continues essent tu”. El seu nou llibre, *Bruixes*, l'edita Cossetània.

EL TEMPS

Jordi Roig Pi

Mercè Foradada

JORDI PLAY/ARXIU

Vocació d'última hora

SALVADOR BALCELLS

Salvador Balcells (l'Espluga de Francolí, Conca de Barberà, 1946) no havia pensat a fer-se escriptor. La seva vocació cultural i cívica quedava satisfeta amb la vinculació amb el món de la premsa, de les llibreries, de l'ecologisme i de l'independentisme. Quan s'acosta als seixanta li arriben no sap d'on les ganes de fer novel·les. I opta per la negra perquè era de les seves lectures preferides. I perquè el seu bagatge cultural no dóna per a gaire més. "No em considero prou preparat per a una literatura de més volada".

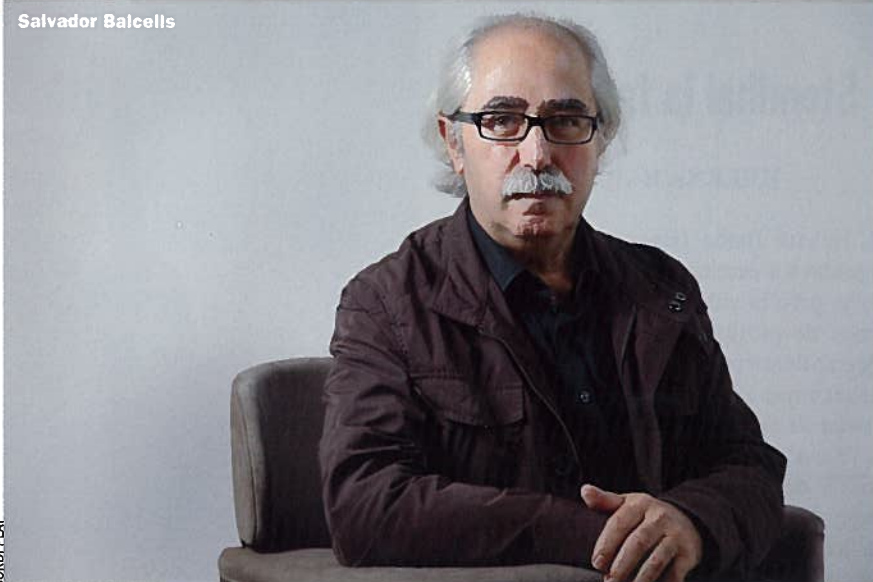
Va entrar a la universitat per la via dels més grans de 25 anys i, per raons de feina, va deixar les carreres que va iniciar, periodisme i dret. Ha publicat a Meteora dues novel·les protagonitzades pel sots-inspector dels Mossos Emili Espinosa i l'any que ve apareix la tercera, amb el mateix protagonista.

El suport anímic

MARIA CATALÀ

Maria Català (Mataró, 1949), professora de primària jubilada el 2009, pu-

Salvador Balcells

JORDI PLAY

Maria Català

JORDI PLAY

blica el 2002 la seva primera novel·la, *On reposen els somnis*, finalista del Concurs de Novel·la Curta de la Universitat de Lleida. La que ha publicat enguany a Amsterdam, *Urpes de seda*, és una versió refeta de la primera, que escriu bo i aprofitant els coneixements rebuts a l'Escola d'Esriptura.

Aprofitant els coneixements tècnics i el suport anímic. "Tenir uns professionals que t'animin és molt important."

Urpes de seda és una història familiar emmarcada a les colònies tèxtils del Berguedà, especialment la vida de les dones. No té res d'autobiogràfica, tret d'un petit detall: al personatge femení li agrada de passejar pels cementiris, com a l'autora. I que per nissaga familiar i pel fet de ser de Mataró coneix molt bé el món de la indústria tèxtil.

Stendhal la fa autora

HELENA BARBA

A Helena Barba (Barcelona, 1942) li agradava d'escriure contes i poemes, de jove, però la vida familiar i l'absorbent feina de professora d'institut no li va deixar lleure per a fer una novel·la, que és això que ara ha pogut fer: publica *El somni de Stendhal*, a Mediterrània.

"Fa uns set anys que em vaig enamorar de Stendhal, perquè s'estimava molt les dones i les respectava. No hi ha agressivitat ni violència, en les seves obres autobiogràfiques, que són les que me n'interessen més. I també em vaig enamorar de les seves idees, que trobo originals i modernes."

Ha retocat moltes vegades el text. Finalment, les diverses etapes de la vida de l'escriptor apareixen sota l'òptica femenina, la de les dones que el van conèixer. "Ha estat una troballa de darrera hora."

És escrita en tercera persona, però ha donat una certa prioritat a la dona que en cada moment era més important en la vida de l'escriptor. "Elles el comenten i el critiquen amb més llibertat que no tindria el narrador." Com volia Stendhal, ha intentat que la novel·la no fos avorrida, amb un estil planer, sense descripcions sobrerres. Ara que ja sap com funciona una novel·la, n'escriu una altra. "No vull trigar tant, ara".

Helena Barba

Carme Torras

JORDI PLAY

Ciència i ficció

CARME TORRAS

Carme Torras (Barcelona, 1956) sempre ha volgut combinar la seva feina d'investigadora científica amb la literatura. El 2003 publica a Columna la novel·la *Pedres de toc*. No era autobiogràfica, però pensa que és fruit d'un bagatge d'anys.

La segona, *La mutació sentimental*, publicada a Pagès el 2008, té relació directa amb la seva feina. Carme Torras treballa en el camp de la recerca robòtica i preveu un futur en què els robots cada vegada seran més un tre-

ballador social que no industrial, en el camp assistencial i domèstic. Arran d'això, es va demanar com serien les nostres relacions d'empatia amb aquests robots que integrarem a la nostra vida familiar.

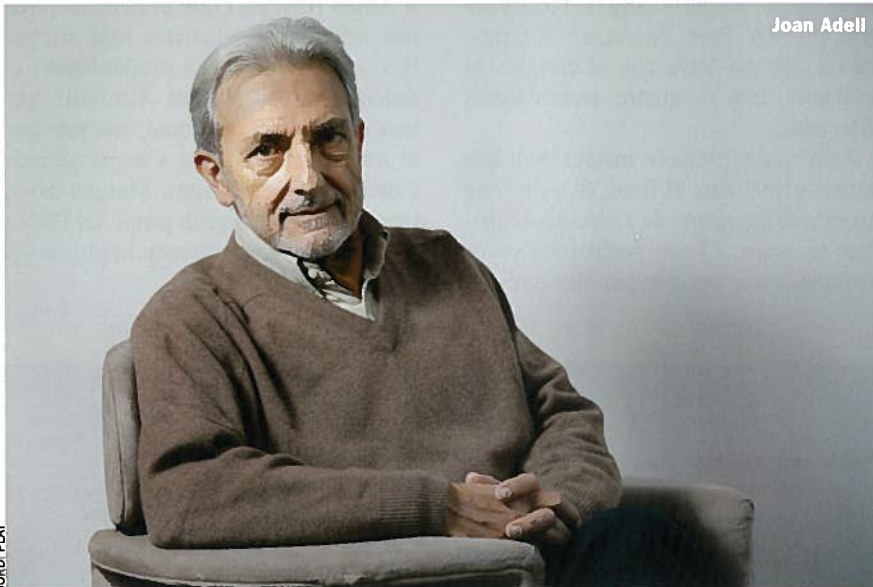
Va començar dues carreres alhora, matemàtiques i filosofia i lletres, però va haver de prioritzar les ciències, atès que tenen més opcions professionals. A més, és més fàcil, pensa, ser autodidacte en lletres que no en ciències.

De totes maneres, els ajuts són sempre benvinguts i en aquest cas en va trobar a l'Aula de Lletres, fa quinze anys, amb professors de narrativa com ara Isidre Grau i de lectura com ara Carme Arnau. Hi va estudiar el curs de

Rafel Bernabeu

Joan Adell

JORDI PLAY

lectura, perquè troba que, pensant a escriure, llegir en profunditat i comentar amb més gent les reflexions que fas és fonamental.

Al juny va guanyar el premi Ferran Canyameres amb una novel·la d'intriga i misteri que Pagès publica el mes de gener, *Miracles perversos*.

Filosofia i poesia

RAFEL BERNABEU

Rafel Bernabeu (Barcelona, 1950) s'ha fet conegut enguany amb *Branko, el dàlmata* (Edicions de 1984). A la con-

tracoberta llegim que "es considera un xarnego del Carmel que el 1961 va aprendre a parlar el català i el va convertir en el seu idioma de preferència."

I completa així la seva biografia: "Va començar a treballar als catorze anys en l'empresa privada fent tota mena de feines. Llicenciat en Filosofia i funcionari de segon nivell, ha treballat els darrers vint anys a l'administració pública. La seva passió pel detall i el seu afany de comprendre el món –i, més concretament, la pròpia societat– li han permès de viure la vida amb la intensitat d'un documentalista."

Fins a la dècada dels 80 no es va decidir a escriure, "potser perquè ja pensava que havia viscut prou esdeve-

niments i situacions, i havia conegut prou personatges". Primer de tot es considera un poeta, i per això té els sentiments a flor de pell. Però de moment no vol publicar els seus poemes. "La qüestió és escriure poesia, perquè per a mi és un bàlsam. I fer un sonet és molt divertit."

Ha viscut ben intensament les situacions, moltes de les quals des de la clandestinitat.

La lectura de la filosofia –va llicenciar-s'hi– forma part del seu aprenentatge, a més de formar-lo en la moral de la sospita permanent. "Llegint molt, agafes un gust, un estil. I la filosofia és una mena de literatura, perquè la literatura filosòfica no deixa de ser una narració d'idees."

Fa dos anys que va treure del calaix *Branko*. L'havia començada el 1997. En té dues i mitja més de desades. I mitja dotzena "al caparró".

La disciplina

JOAN ADELL ÀLVAREZ

Joan Adell Álvarez (Blanes, Selva, 1938) és un farmacèutic jubilat que el 2007 publica la seva primera novel·la, *El naufrag*, que obté diversos premis locals. Però no reix a editar-ne una en una editorial de gran circulació fins a la quarta, *Matins grisos*, apareguda fa un any a Angle Editorial. Es considera, per tant, un autor tardà.

A l'Escola d'Esriptura "a més d'aprendre truquets i sistemes, em van donar seguretat en mi mateix i em van fer conèixer gent interessant". Hi va entrar el 2006 i hi va fer els cursos de narrativa i de novel·la,

La seva obra té molt de pes autobiogràfic. Sempre hi ha la petjada de les seves experiències, totes pertanyents a un territori molt proper o personal.

Lector de tota la vida, ara és un autor metòdic, però no ha abandonat pas la lectura. "Procuro ser disciplinat. Visc en una masia, i al matí passejo i a la tarda escric. Si em canso d'escriure, llegeixo i quan em canso de llegir, escric".

Lluís Bonada